

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOŁAKI
KOŚCIELNE NA LATA 2017 - 2026**

KOŁAKI KOŚCIELNE, 2017

Opracowanie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych,
przy współpracy Urzędu Gminy Kołaki Kościelne,
instytucji i organizacji społecznych z terenu gminy.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	6
1. DEMOGRAFIA	7
2. SYTUACJA GOSPODARCZA	9
3. ZASOBY GMINY, OBSZARY SPOŁECZNE I PROGNOZY	16
II CZĘŚĆ PROGRAMOWA	40
1. WIZJA STRATEGICZNA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	40
2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII	44
III ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	48
ZAKOŃCZENIE	49

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi obok rozwoju infrastruktury jedno z najważniejszych zadań każdej gminy. Strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych oraz planem rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Dnia 30 grudnia 2005 roku Rada Gminy Kołaki Kościelne przyjęła w drodze uchwały na lata 2006 – 2016 dokument Strategii (Uchwała Nr XXIV/121/05), który następnie był aktualizowany poprzez przyjęcie w poszczególnych latach 2007- 2015 Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Ponadto Uchwałą Nr X/44/15 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 29 października 2015 r. w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wprowadzono zmianę w celach strategicznych dotyczącą prognozy zmian problemów społecznych.

Dokument ten stanowił podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy problemów społecznych występujących w obrębie gminy Kołaki Kościelne. We wrześniu 2016 roku podjęto decyzję o opracowaniu nowego dokumentu strategicznego, oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby gminy. Przygotowano pisma do organizacji i instytucji badające potrzeby i zasoby społeczne.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy gminnych programów oraz Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2008, 2012 i 2015. Strategia została przygotowana na lata 2017 - 2026. W miesiącu lipcu 2017 r. Strategię poddano konsultacjom społecznym zgodnie z Uchwałą Nr IX/50/11 Rady Gminy w Kołakach Kościelnych z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy.

Dokument składa się z 3 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno - stan aktualny sytuacji społecznej w gminie - rozdział I, misję i cele oraz harmonogram realizacji - rozdział II, zaś rozdział III - sposoby wdrażania i monitorowania.

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należało pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym. Skorzystano między innymi

Z:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do 2020,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w latach 2014-2020,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r.,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej na lata 2010-2018,
- Strategii Rozwoju Powiatu Zambrowskiego do 2020 r.

Dzięki refleksji nad powyższymi dokumentami prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołaki Kościelne na lata 2017-2026 uwzględnia wymiar krajowej, regionalnej i lokalnej polityki publicznej.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Gmina Kołaki Kościelne położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i wschodniej części powiatu zambrowskiego, przy granicy z powiatem wysokomazowieckim. Powierzchnia gminy w granicach administracyjnych wynosi 73,61 km², co stanowi 7361 ha.¹ Graniczy z gminami: Rutki Kossaki (od północy), Zambrów (od zachodu), Kulesze Kościelne (od wschodu) i Wysokie Mazowieckie (od południa). Pod względem administracyjnym gmina Kołaki Kościelne do 31.12.1998 r. należała do województwa łomżyńskiego, natomiast od 01.01.1999 r. należy do województwa podlaskiego.

Gmina jest jedną z pięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu zambrowskiego. Obok miasta i gminy Zambrów w skład powiatu wchodzi gminy: Szumowo, Rutki i Kołaki Kościelne.

Rycina 1. Gmina Kołaki Kościelne na tle powiatu

Rysunek 1. Położenie gminy Kołaki Kościelne w powiecie zambrowskim.

Źródło: www.pkw.pl

Powiat zambrowski jest przyjazny inicjatywom gospodarczym, przyrodzie i człowiekowi. Zarówno bogata historia, jak i współczesny potencjał regionu zobowiązują władze do tworzenia najkorzystniejszych warunków rozwoju i zapewnienia godnych warunków życia jej przedsiębiorcom i gospodarnym mieszkańcom. Atutem regionu jest wysoki poziom rolnictwa.

Gmina Kołaki Kościelne położona jest w dorzeczu Narwi i środkowego Bugu. Jej sieć rzeczna związana jest z dorzeczem Narwi.

¹ Dane Urzędu Gminy Kołaki Kościelne

Na terenie Gminy Kołaki Kościelne nie ma przyrodniczych obiektów chronionych. Niemniej jednak, w bardzo bliskiej odległości od jej północnej granicy znajduje się Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny.

Na obszarze gminy znajdują się pomniki przyrody podlegające ochronie prawnej:

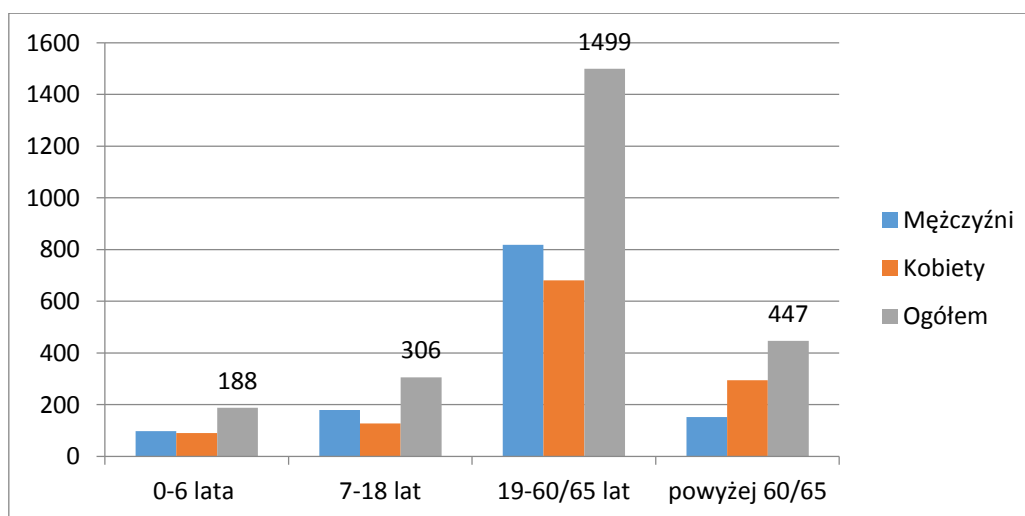
- wiąz pospolity we wsi Gosie Małe,
- skupisko jałowców we wsi Podatki Duże.

Gmina posiada ogromne walory krajobrazowe, prawie 26% jej powierzchni stanowią tereny leśne. W Gminie Kołaki Kościelne znajdują się również miejsca pamięci narodowej, takie jak pomnik pacyfikacji mieszkańców w miejscowości Czarnowo – Undy z 1944 roku, mogiła żołnierzy z 1920 roku we wsi Wróble Arciszewo, mogiła marynarzy z 1920 na cmentarzu parafialnym w Kołakach Kościelnych oraz mogiła zbiorowa ludności żydowskiej z 1941 roku w Gosiach Małych. Na uwagę zasługuje również Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Kołakach Kościelnych z 1834 roku.

1. DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Gminy Kołaki Kościelne – Ewidencja Ludności, na dzień 31.12.2015 r. na terenie gminy zamieszkiwało 2440 osób (zameldowania stałe i czasowe), w tym: 1 247 mężczyzn i 1 193 kobiet.

Wykres 1: Ludność Gminy Kołaki Kościelne wg płci i wieku w 2015 roku

Dane: Urząd Gminy Kołaki Kościelne, Ewidencja Ludności

Wśród mieszkańców **20,25%** - czyli 494 to osoby, dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym, **61,43%** - czyli 1499 osób w wieku produkcyjnym oraz **18,32%** - czyli 447 osób w wieku poprodukcyjnym (152 mężczyzn powyżej 65 roku życia i 295 kobiet powyżej 60 roku życia). W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji, znacznego powiększenia się grupy osób w wieku senioralnym, gmina Kołaki Kościelne ma dobre wskaźniki procentowe.

Tabela 1: Struktura mieszkańców Gminy Kołaki Kościelne w wybranych latach:

Dane z roku:	Wiek: 0-18 lat	Wiek: 19-60/65 lat	Wiek: powyżej 60/65 lat	Razem
2008	559	1506	449	2514
2012	515	1541	438	2494
2015	494	1499	447	2440
	Spadek	Spadek	Stoła	Spadek

Dane: Urząd Gminy Kołaki Kościelne, Ewidencja Ludności

Analizując tabelę Nr 1 dotyczącą liczby mieszkańców z podziałem na wiek można zauważyć niekorzystne zjawisko tendencji spadkowej, która w ostatnich latach ulega stopniowemu nasileniu. Zmniejszenie to związane jest z odpływem ludności najczęściej do okolicznych miast i wyjazdów zagranicznych w poszukiwaniu pracy. Odnotowano systematycznie **zmniejszającą się** liczbę dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-18 lat), co jest związane z malejącą dzietnością rodzin. Utrzymuje się liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn), chociaż w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób będzie w wieku produkcyjnym. Grupa seniorów z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymaga dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych.

Udział osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie **prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia**. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Mimo znaczących – jak wykazują badania - zmian w trybie życia Polaków, nadal wysoki odsetek osób pali papierosy, znaczna liczba osób zmagają się z nadwagą, co ma również negatywny wpływ na poziom umieralności. Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce² największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie do poziomu 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035 r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat. Zatem nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza.

Na podstawie danych statystyki ruchu naturalnego ludności, prowadzonego przez Urząd Gminy Kołaki Kościelne, można zaobserwować na przestrzeni ośmiu lat niewielki spadek zarówno liczby urodzeń, jak i zawieranych małżeństw.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w gminie Kołaki Kościelne w latach 2008-2015

Rok	2008	2012	2015
zgony	27	29	28
urodzenia	26	26	22

² Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

małżeństwa	19	16	15
rozwoły	2	6	1
Wymeldowanie z pobytu stałego	58	58	60
zameldowanie na pobyt stały	37	47	47

Dane: Urząd Stanu Cywilnego Kołaki Kościelne

Z danych przedstawionych w tabeli Nr 2 dotyczących liczby ludności, liczby urodzeń i zgonów możemy zaobserwować także niekorzystne zjawisko, jakim jest ujemny przyrost naturalny, który prawdopodobnie utrzyma się w przyszłości. W tej sytuacji pozytywnym zjawiskiem wydaje się fakt, że liczba urodzeń na przestrzeni tych lat jest na zbliżonym poziomie.

Należy też zauważyć, iż saldo migracji mieszkańców gminy znacznie wzrasta, w roku 2015 wynosiło -13 osób.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH:

- Populacja gminy, wynosząca na koniec 2015 roku 2440 mieszkańców, maleje, co jest rezultatem utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego, starzenia się społeczności gminy.
- Prognozowane zmiany liczby oraz struktury ludności wskazują na systematyczny spadek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a także wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,
- W gminie bardzo widoczna jest dysproporcja w liczbie kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Wśród osób w wieku powyżej 18 roku życia widoczna jest dysproporcja płci, co może wpłynąć na mniejszą liczbę zawieranych małżeństw i trudności w znalezieniu partnerki życiowej dla mężczyzn w gminie. Sytuacja taka jest najprawdopodobniej spowodowana brakiem pracy i perspektyw rozwoju dla osób młodych w gminie, a zwłaszcza młodych kobiet.
- Prognoza demograficzna musi znaleźć swoje odzwierciedlenie w zmianach legislacyjnych sprzyjających polityce prorodzinnej, aktywności senioralnej i osób dorosłych oraz lokalnej służącej budowaniu dobrego klimatu dla rodzin z dziećmi.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Powiat Zambrowski, a tym samym gmina Kołaki Kościelne posiada korzystne położenie geograficzne, na krzyżujących się ważnych szlakach komunikacyjnych. Przez gminę prowadzą drogi o znaczeniu międzynarodowym, krajowym (S8 Warszawa – Białystok), regionalnych i lokalnym. Droga krajowa S8 stanowi odcinek drogi międzynarodowej E-67, łączącej państwa nadbałtyckie z krajami centralnej i południowej Europy. Od 2014 roku trwa jej przebudowa na drogę ekspresową – dwupasmową. Stan dróg gminy Kołaki Kościelne jest zadowalający. Miejscowości w gminie zaopatrywane są w wodę z trzech wodociągów grupowych zlokalizowanych w miejscowościach: Kołaki Kościelne, Zanie-Leśnica i Szczodruchy. W 2014 roku założone zostały przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków w 372 gospodarstwach domowych w ramach realizowanego projektu pn. „Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kołaki Kościelne”. Pozostałe ścieki gromadzone są w szambach. Zebrane odpady gromadzone są na wysypisku w Czerwonym Borze.

Gmina Kołaki Kościelne ma charakter rolniczy, większość mieszkańców pracuje we własnych gospodarstwach rolnych. Na terenie gminy w 2015 roku funkcjonowało 348 gospodarstw rolnych. Użytki rolne zajmują 69,52 % powierzchni ogólnej gminy, zaś grunty leśne 24,9 %³. Przeważają gospodarstwa o powierzchni w przedziale od 12 do 15 ha fizycznych. Rolnictwo jest podstawą gospodarki. Przeważają grunty III i IV klasy bonitacyjnej.

Grunty orne gmina	I – II klasy	III – IV klasy	V – VI klasy	Nieklasyfikowane
Kołaki Kościelne	0,0%	68%	32%	0%

Dane: Program Rozwoju Powiatu Zambrowskiego do roku 2020

Podstawą gospodarki rolnej podobnie jak w całym regionie jest produkcja mleka, hodowla bydła i trzody chlewnej. Rolnicy są głównymi dostawcami mleka Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Grajewie Mlekpól oraz Spółdzielni Mleczarskiej Mlekovita w Wysokim Mazowieckiem.

Jako teren rolniczy posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse umiarkowanego rozwoju gospodarczego tego obszaru. Malownicze obszary leśne i nieskażone przemysłem środowisko stwarzają znakomite warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji.

Poza sektorami rolniczymi i publicznymi (urząd gminy, szkoły, ochrona zdrowia) mieszkańcy gminy zajmują się drobnym handlem i usługami dla ludności miejscowej i przyjezdnej. Najważniejsze profile gospodarcze to handel, usługi budowlane, transportowe. Na obszarze gminy działają drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe i zakłady stolarskie.

Z centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej gminy Kołaki Kościelne aktualnie w gminie zarejestrowanych jest 89 przedsiębiorców (osób fizycznych): rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo – 8, budownictwo – 11, handel – 13, transport – 7, działalność związana z usługami gastronomicznymi – 2 i pozostała działalność (np.: pielęgniarstwo, mechanika, weterynaria, doradztwo podatkowe, itp.) – 48.

Przedsiębiorcy działający na terenie gminy pod względem płci: kobiety – 17, mężczyźni – 72. Z danych Urzędu Gminy Kołaki Kościelne wynika, że liczba działalności prowadzonych wyłącznie w formie spółek cywilnych w 2008 roku – 0, w 2012 roku – 0, w 2015 roku – 0, aktualnie jest zarejestrowane 2 spółki⁴.

Według danych GUS liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Kołaki Kościelne przedstawia się następująco:

Tabela 3. Podmioty gospodarcze i ich specyfikacja w gminie Kołaki Kościelne

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2012	2015
PODZIAŁ WG. KLAS WIELKOŚCI			
ogółem	102	122	133
0-9	94	119	130
10-49	8	3	3
50-249	0	0	0

³ Dane GUS, 2010 r.

⁴ Dane Centralna ewidencja i informacja o działalności gospodarczej Gminy Kołaki Kościelne

250-999	0	0	0
1000 i więcej	0	0	0
SEKTOR PUBLICZNY			
ogółem	9	7	7
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	5	5
SEKTOR PRYWATNY			
ogółem	93	115	125
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	80	97	102
spółki handlowe	1	2	2
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0
spółdzielnie	1	1	1
RODZAJE DZIAŁALNOŚCI PKD			
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21	27	20
przemysł i budownictwo	20	28	33
pozostała działalność	54	67	79

Dane: GUS

Tabela 4 . Sytuacja osób pracujących

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2012	2015
Pracujący wg płci			
ogółem	155	174	105
mężczyźni	65	84	27
kobiety	90	90	78
Pracujący na 1000 ludności			
ogółem	65	72	44

Dane: GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie główny problem, jaki występuje na lokalnym rynku pracy, to nadal niedostateczna liczba miejsc pracy. Prowadzi to do obniżenia standardu życia ludności. Pozostawanie bez zatrudnienia przez dłuższy czas ogranicza szanse na podjęcie pracy, a tym samym przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych, w których bezrobotni mogliby znaleźć pracę. Znaczna część mieszkańców dojeżdża do pracy do pobliskiego zakładu produkującego stolarkę budowlaną plastikową i aluminiową – firma „DOBROPLAST” w Laskowcu Starym oraz różnych zakładów pracy w Zambrowie. Z analizy zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy wynika, że są to głównie drobni przetwórcy, zajmujący się handlem spożywczym, bądź drobnymi usługami, którzy nie tworzą nowych miejsc pracy, lecz sami prowadzą swoje zakłady. Zjawisko to nie sprzyja spadkowi bezrobocia, a osoby poszukujące pracy są zmuszone szukać zatrudnienia daleko od miejsca zamieszkania. Rozwiązaniem istniejącego stanu rzeczy jest tworzenie nowych miejsc pracy, co może nastąpić poprzez rozwój bądź powstanie nowych zakładów pracy. Kilka osób z terenu gminy Kołaki Kościelne podjęła zatrudnienie przy pracach drogowych w związku z przeprowadzonym remontem drogi S-8.

Stan bezrobocia w gminie Kołaki Kościelne przedstawia poniższa tabela;

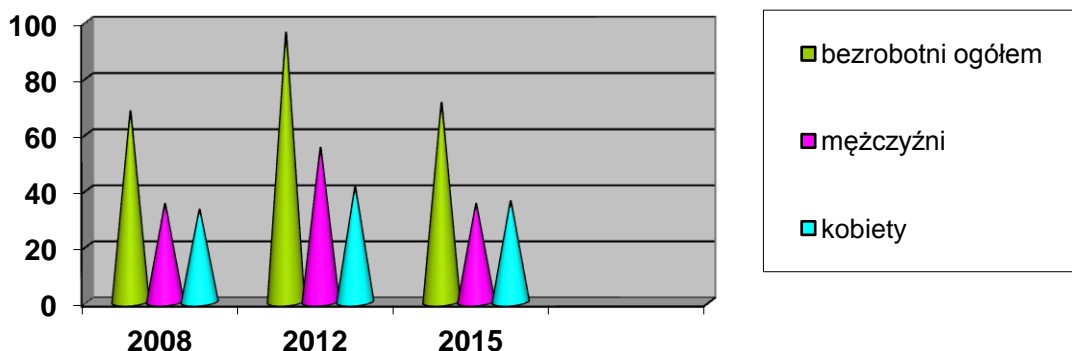
Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2008- 2015 (stan na grudzień)

	2008	2012	2015
BEZROBOCIE REJESTROWANE			
Bezrobotni zarejestrowani wg płci			
ogółem	68	96	71
mężczyźni	35	55	35
kobiety	33	41	36
Bezrobotni z prawem do zasiłku			
ogółem	6	8	15
mężczyźni	4	5	4
kobiety	2	3	11
Długotrwale bezrobotni			
ogółem	37	46	36
mężczyźni	22	24	17
kobiety	15	22	19
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci			
ogółem	4,52	6,23	4,74

mężczyźni	4,34	6,59	4,28
kobiety	4,71	5,81	5,29

Dane : Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie

Wykres 2. Stopa bezrobocia w gminie Kołaki Kościelne

Według danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie liczba osób bezrobotnych w gminie Kołaki Kościelne w latach 2008-2015 była zmienna, najwyższa była w 2012 roku. Ogółem w 2012 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 96 osób, natomiast w roku 2015 -71 osób. Wśród mieszkańców gminy pozostających bez pracy kobiety stanowią średnio połowę zarejestrowanych bezrobotnych. **Analizując powyższe dane wynika, iż dużą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne.**

W latach 2008 - 2015 w powiecie zambrowskim liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do ludności aktywnej zawodowo była wyższa w stosunku do województwa podlaskiego i kraju. Zarówno w powiecie, województwie, w kraju, jak i w gminie w analizowanym okresie odnotowuje się zmniejszenie stopy bezrobocia, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6. Poziom bezrobocia w kraju, w województwie, powiecie i gminie

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2012	2015
POLSKA	9,5	13,4	9,8
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE	9,8	14,6	11,8
POWIAT ZAMBROWSKI	12,3	16,8	12,3
GMINA KOŁAKI KOŚCIELNE	4,52	6,23	4,74

Dane : Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie

Przy niskim wskaźniku osób bezrobotnych należy zwrócić uwagę, że ze względu na rolniczy charakter gminy można przewidywać, iż część osób zatrudnionych w rolnictwie jest nadwyżkowa w stosunku do charakteru i wielkości produkcji rolnej. Bezrobocie agrarne ma zapewne wpływ na prezentowane dane liczbowe dotyczące osób niezatrudnionych, a tych, którzy figurują w statystykach Urzędu Pracy w Zambrowie.

Poniższa tabela, opracowana przez PUP w Zambrowie prezentuje charakterystykę bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.

Tabela 7. Bezrobotni na przestrzeni lat 2008-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE		2008	2012	2015
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	21	9	10
	1-3	13	23	12
	3-6	3	12	11
	6-12	13	15	11
	12-24	8	17	9
	pow. 24	10	20	18
Wiek	18-24	37	36	16
	25-34	14	27	22
	35-44	8	14	13
	45-54	6	10	8
	55-59	1	7	8
	60 lat i więcej	2	2	4
Wykształcenie	wyższe	5	14	10
	policealne i śr. zawodowe	19	19	12
	średnie ogólnokształcące	16	14	10
	zasadnicze zawodowe	15	27	21
	gimnazjalne i poniżej	13	22	18
Staż pracy ogółem	do 1 roku	7	18	6
	1-5	11	16	18
	5-10	4	7	13
	10-20	3	10	7
	20-30	1	5	4

	30 lat i więcej	1	2	3
	bez stażu	41	38	20
Ogółem		68	96	71

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie

Wg stanu na 31.12.2015 r. w grupie bezrobotnych stosunkowo dużo było ludzi młodych (18-34 lata), często nieposiadających doświadczenia zawodowego. Stosunkowo najmniej liczną grupą osób bezrobotnych były osoby w wieku powyżej 55 roku życia.

Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat zmalała, w roku 2008 wyniosła 37, w 2014 roku 16. Natomiast liczba bezrobotnych w przedziale wiekowym 25-34 lata zwiększyła się w stosunku do roku 2008 z 14 na 22. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku liczby osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia, która zwiększyła się w stosunku do roku 2008 z 3 na 12 osób.

Według danych PUP wynika, że najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni nie posiadający żadnego zawodu. Są to osoby nie posiadające świadectwa czy dyplomu ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu oraz osoby, które nie posiadają udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Grupa bezrobotnych bez zawodu obejmuje głównie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Z danych Urzędu Pracy w Zambrowie wynika, że w rejestrach urzędu pracy największą grupę osób bezrobotnych z terenu gminy Kołaki Kościelne stanowiły osoby bez doświadczenia zawodowego i osoby bezrobotne przebywające na rynku pracy przez okres od 1-5 lat, niemniej liczną grupą osób były osoby bezrobotne przebywające na rynku pracy przez okres od 5 - 10 lat. Najmniejszą grupę stanowią osoby ze stażem powyżej 30 lat pracy.

Na koniec 2015 r. w zambrowskim urzędzie pracy najwięcej osób zarejestrowanych z gminy Kołaki Kościelne posiadało wykształcenie zawodowe. Najmniejsza grupa osób bezrobotnych legitymowała się wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym. Bezrobocie w gminie Kołaki Kościelne jest istotnym problemem. Mimo spadku, co wynika z wcześniejszej analizy, problem dotyczy w szczególności osób, które mają niskie wykształcenie, brak kwalifikacji zawodowych, uzależnienie od pomocy społecznej, dziedziczenie bezrobocia oraz brak miejsc pracy na terenie naszej gminy. Wszystkie te czynniki kumulują się ze sobą i powodują niską samoocenę, małą aktywność zawodową, co doprowadza społeczeństwo do kompleksów. Poprzez kompleksy pogłębia się frustracja, czyli poczucie winy i rodzaj wstydu, że nie okazał się dość fachowy, dość utalentowany, dość konkurencyjny, by ów nowoczesny i ze wszech miar atrakcyjny świat gospodarki rynkowej okazał się jego światem.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN RYNKU PRACY:

- W gminie Kołaki Kościelne dominuje i utrzymuje się na wysokim poziomie usług rolnictwohodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej, z dobrymi rynkami zbytu.
- Wśród prywatnych podmiotów gospodarczych aż 98% to małe przedsiębiorstwa, z reguły rodzinne do 9 osób. Na terenie gminy 219 osób fizycznych prowadziły działalność gospodarczą, wśród nich największą grupę stanowią usługi handlowe, budowlane i transportowe.
- Na terenie gminy Kołaki Kościelne występuje niski poziom (4,5% w roku 2008, 6,2% w roku 2011, 4,7% w 2015 roku) bezrobocia rejestrowanego, który można określić w miarę stałym – wahania 1 % na przestrzeni ostatnich czterech lat. Należy dbać o utrzymanie minimalnego bezrobocia, a także poszukiwać efektywnych rozwiązań wobec osób z grup ryzyka, wykorzystując programy celowe, środki EFS i PROW, zadania aktywnej integracji i ekonomii

społecznej.

- Wśród osób bezrobotnych w grupach ryzyka przeważają osoby młode w wieku 18-34 lata, bez stażu i ze stażem pracy do 1 roku, posiadający wykształcenie zawodowe i niższe.
- Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale powyżej 24 miesięcy, bez prawa do zasiłku.
- Powiat Zambrowski oferuje przyjezdnym wiele pensjonatów agroturystycznych o najróżniejszych standardach, które powinny zadowolić nawet najbardziej wymagającego turystę przyjeżdżającego na wczasy⁵.

3. ZASOBY GMINY, OBSZARY SPOŁECZNE I PROGNOZY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych poniżej obszarów diagnostycznych umieszczono informację jednocześnie o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, jak i infrastruktury oraz kapitału społecznego.

– EDUKACJA I KULTURA

W gminie Kołaki Kościelne w roku szkolnym 2015/2016 edukacja odbywała się w dwóch placówkach szkolnych, w których zlokalizowano także oddziały przedszkolne:

1. Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych im. abp. Romualda Jałbrzykowskiego w Kołakach Kościelnych, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne, ul. Kościelna 26.
2. Szkoła Podstawowa w Szczodrach Stowarzyszenia „Edukator” w Łomży .

Ogółem do gminnych szkół w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 240 dzieci, w tym: do przedszkoli 42 osoby.

Tabela 8. Liczba dzieci w szkołach gminnych

Rok szkolny	2008/2009		2012/2013		2015/2016	
	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych
Przedszkola, oddziały						
- w Kołakach Kościelnych	28	-	31	-	36	-
- w Szczodrach	10	-	5	-	6	-
Razem	38	-	36	-	42	-
Szkoły Podstawowe						
- w Kołakach Kościelnych	119	-	95	-	116	-
- w Szczodrach	30	-	36	-	25	-

⁵ Podlaskie Obserwatorium Rynku Pracy i prognoz Gospodarczych, WUP Białystok, 2014

Razem	149	-	131	-	141	-
Gimnazjum w Kołakach Kościelnych	92	-	91	-	57	-
Razem	279	-	258	-	240	-
Przedszkolny, oddziały, Szkoły Podstawowe i Gimnazjum						
Liczba dzieci dowożonych z Zespołu Szkół w Kołakach Kościelnych (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum)		-		144		124

Dane : Dane własne szkół z terenu gminy

Tabela wskazuje na 38% spadek ilości dzieci w gimnazjum, natomiast w szkołach podstawowych liczba uczniów utrzymuje się na podobnym poziomie, na pewno duży wpływ ma tutaj obowiązek szkolny 5-latków.

Z powyższej tabeli wynika, że do Zespołu Szkół w Kołakach Kościelnych większość dzieci jest dowożona. Dzieci dochodzące to te, które zamieszkują miejscowości: Kołaki Kościelne, Szczodruchy oraz pobliskie miejscowości, w obrębie których znajdują się siedziby szkoły. Koszty związane z dowozem dzieci do szkoły pokrywa Urząd Gminy w Kołakach Kościelnych.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniają też funkcje opiekuńcze, rozwój kultury w bibliotekach szkolnych oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach szkolnych.

INNA INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA DOSTĘPNA DLA DZIECI I RODZICÓW :

1. Biblioteka szkolna – Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych i Szkoła Podstawowa w Szczodrachach,
2. Plac zabaw - Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych i Szkoła Podstawowa w Szczodrachach,
3. Boisko szkolne - Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych i Szkoła Podstawowa w Szczodrachach,
4. Świetlica szkolna - Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych,
5. Stołówka szkolna - Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych,
6. Sala gimnastyczna - Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych i Szkoła Podstawowa w Szczodrachach,

W placówkach szkolnych dzieci, oprócz realizowanej podstawy programowej, uczestniczyły w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, logopedycznych, teatralnych i sportowych. W Zespole szkół w Kołakach Kościelnych działa również chór szkolny.

Ponadto placówki włączają się w programy edukacji zdrowotnej np.:

„Szklanka mleka”, „Mleko z klasą”, „Owoce w szkole”, „Fluoryzacja zębów”, „Zdrowy styl życia”, „Trzymaj formę”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Badania logopedyczne”, „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Gimnastyka korygująca wady postawy”, „Zajęcia logopedyczne”,

„Dodaj mi skrzydeł”, „Znajdź właściwe rozwiązanie – edukacja antynikotynowa”, „Ćwicz i żyj zdrowo „Zdrowy styl życia – zdrowe odżywianie” – przez pracownika Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zambrowie.

Prowadzone są również profilaktyczne działania informacyjne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, m. in.:

1. Udział uczniów klas gimnazjalnych z psychologiem oraz specjalistą od uzależnień,
2. Spotkanie z policjantem – pogadanka na temat przestrzegania prawa, odpowiedzialności karnej nieletnich oraz bezpieczeństwa na drogach, szczególnie w czasie ferii zimowych i wakacji pod hasłem „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”,
3. Spotkania psychologa z rodzicami w trakcie wywiadówek szkolnych,
4. Udział uczniów w pogadankach profilaktycznych: „Zanim popełnisz błąd”, „Uzależnienia i ich skutki”, „unikanie trudności – to nie wyjście”. „Zdrowy styl życia – precz z nałogami”,
5. Apele poświęcone tematyce prozdrowotnej: „Walka z nałogami”,
6. Koncert profilaktyczny połączony ze świadectwem grupy: „Wyrwani z Niewoli”,
7. Warsztaty profilaktyczne: „Wyloguj się”
8. Prowadzenie gazetki ściennej dotyczącej palenia tytoniu i używek,
9. Festyn rodzinny – zawody sportowe, konkursy o tematyce antyalkoholowej,
10. Filmy o uzależnieniach.

W ramach realizacji programów zdrowotnych Placówki Oświatowe współpracowały z lekarzami i pielęgniarką, kształtowały nawyki przestrzegania higieny osobistej, kreowały pozytywne spędzanie czasu wolnego i uwrażliwiały na piękno.

Ponadto uczniowie wyjeżdżali na kolonie letnie organizowane i finansowane przez Kuratora Oświaty oraz wypoczynek zimowy w formie obozu narciarskiego z elementami profilaktyki uzależnień, w tym profilaktyki alkoholowej do Białego Dunajca. Spędzanie wolnego czasu w sposób aktywny miało na celu pomoc młodemu pokoleniu w dojrzewaniu do odpowiednich zachowań, zdobywaniu asertywności wobec nachalności propozycji związanych z alkoholem, nikotyną i narkotykami, a także kształtowało w młodzieży odpowiednie postawy wybierania zdrowego stylu życia i rozwijania swoich zainteresowań.

Dzieci z terenu gminy Kołaki Kościelne uczestniczyły w półkoloniach zimowych i letnich przebiegających pod hasłem „Wakacje ze Świętymi”, zorganizowanych przez Parafię w Kołakach Kościelnych, których celem było przeciwdziałanie alkoholizmowi i korzystaniu z używek. W ramach spotkań dzieci uczestniczyły w różnego rodzaju zajęciach sportowych, zwiedzały synagogi żydowskie i zamek w Tykocinie, pielgrzymowały do Sanktuariów Maryjnych w Diecezji Łomżyńskiej, wyjeżdżały do stadniny koni: „Stajnia u Dantego”, odbywały się różnego rodzaju zajęcia plastyczne, gry, zabawy, ogniska. Dzieci miały również okazję spotkać się ze służbami mundurowymi, w tym: funkcjonariuszami Policji i ich psami, strażakami OSP w Kołakach Kościelnych oraz poznać zasady pierwszej pomocy, zaprezentowanej przez Grupę Ratowniczą „NADZIEJA” z Łomży.

Uczniowie uczestniczą również w profilaktycznych spektaklach teatralnych: „Żyj i baw się po trzeźwemu. Bez przemocy w rodzinie”, „Żyj zdrowo”, „Droga donikąd”, „Tacy jak My”, „Zagrożenia w Internecie”.

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkół angażują się w wiele działań. W każdej ze szkół jest powołana Rada Rodziców.

W szkołach po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy w nauce (zajęcia wyrównawcze). Ponadto w Zespole Szkół w Kołakach Kościelnych prowadzone są zajęcia korekcyjno – kompensacyjne i rewalidacyjne oraz zajęcia dodatkowe, głównie przedmiotowe, artystyczne oraz koła zainteresowań (np. sportowe, językowe, komputerowe itp.).

Każda ze szkół posiada dostęp do Internetu i umożliwia korzystanie z posiadanego zaplecza, tj: sal gimnastycznych, boisk i placów zabaw.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzona jest profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. w „Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy”, „Pola Nadziei”, kiermasz ciast i słodkości, z których dochód przeznaczany jest dla dzieci z Domu Dziecka w Zambrowie.

Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie naszej gminy zostały zaopatrzone w artykuły szkolne i podręczniki, w tym w roku szkolnym 2015/2016 w ramach:

- Rządowego Programu pomocy uczniom w 2015 r. „Wyprawka szkolna”- 15 osób (w tym: 4 dzieci niepełnosprawne).
- Wyposażenie szkół podstawowych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe – 69 osób.

W 2015 r. pomocą w formie stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym objęto:

- a) od I do VI – 59 uczniów,
- b) od IX do XII – 62 uczniów.

W latach 2008 – 2015 realizowane były z funduszy krajowych i unijnych projekty:

◀ „Szansa na lepsze jutro” realizacja oferty zajęć dodatkowych, dających uczniom możliwość wszechstronnego rozwoju oraz gwarantującego właściwy rozwój. Projekt realizowany był na terenie Zespołu Szkół w Kołakach Kościelnych od października 2010 roku do czerwca 2011 roku.

◀ „Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Kołaki Kościelne” Priorytet IX, Działanie 9.1, Poddziałanie 9.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowany w oddziałach Przedszkolnych w Gminie Kołaki Kościelne. W ramach projektu został zakupiony i uruchomiony sprzęt elektroniczny ICT, audiowizualny, meble, pomoce dydaktyczne, zabawki edukacyjne, artykuły plastyczne, rolety okienne do przedszkola przy Zespole Szkół w Kołakach Kościelnych.

◀ Program ekologiczny finansowany z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku „EKO- SUKCES”. Projekt realizowany był na terenie Zespołu Szkół w Kołakach Kościelnych w 2015 roku. W ramach projektu zostały zorganizowane warsztaty artystyczne dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej, którzy ukazali drugie życie odpadów, śmieci.

◀ Bezpłatnego korzystania z dziennika elektronicznego w ramach Podlaskiej Platformy Edukacyjnej;

◀ „Nauka drogą do sukcesu w Szkole Podstawowej w Szczodrach” – działania projektowe skierowane były do 100% uczniów klas najmłodszych (klas I – III) uczących się w Szkole Podstawowej w Szczodrach W roku szkolnym 2012/2013.

◀ „Dodaj mi skrzydeł” - działania projektowe skierowane były do 100% uczniów klas IV-VI uczących się w Szkole Podstawowej w Szczodrach. Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych W LATACH 2013-2015.

Ponadto uczniowie klas I-III ze Szkoły Podstawowej w Kołakach Kościelnych od 2014 roku corocznie uczestniczą w programie nauki pływania „Umiem pływać”.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU EDUKACJI:

- W latach 2008-2015 wystąpił spadek ilości uczniów w gimnazjum o 38%, natomiast w szkołach podstawowych liczba uczniów utrzymuje się na podobnym poziomie. W Szkole Podstawowej w Kołakach Kościelnych zauważa się trend wzrostowy do 18% w stosunku do roku szkolnego 2012/2013.
- Z analizy potrzeb edukacji w gminie Kołaki Kościelne wynika, iż konieczne jest pozyskanie kadry pedagogicznej z kwalifikacjami w zakresie terapii, logopedii, psychologii, pedagogiki, w celu realizacji zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznych dla uczniów z dysfunkcjami i trudnościami.
- Należy zastanowić się nad dostępnością do zajęć pozalekcyjnych, rozważając liczbę dzieci

dojeżdżających (ponad 50% dzieci szkolnych), aby nie wykluczać ich transportowo.

- Warto kontynuować działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych i zwiększenie dostępności do zasobów edukacyjnych i dóbr kultury uczniów.

NA INFRASTRUKTURĘ KULTURY W GMINIE KOŁAKI KOŚCIELNE (POZA WYŻEJ WYMIENIONĄ EDUKACYJNĄ) SKŁADA SIĘ:

1. Biblioteka Publiczna w Kołakach Kościelnych,
2. Kącik ekologiczny w miejscowości Kołaki Kościelne,
3. Świetlice wiejskie w miejscowości: Kołaki Kościelne, Podłatki Duże, Krusze – Łubnice, Wróble Arciszewo,
4. Boisko do piłki nożnej w miejscowości Kołaki Kościelne,
5. Boisko do piłki siatkowo plażowej,
6. Siłownia zewnętrzna w miejscowości Kołaki Kościelne.

Biblioteka Publiczna od lipca 2015 roku mieści się w budynku Urzędu Gminy Kołaki Kościelne, zajmuje dwa pomieszczenia (wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci i dorosłych). Zbiory biblioteczne obejmują: literaturę piękną i popularnonaukową dla dzieci, młodzieży i dorosłych, księgozbiór podręczny, lektury dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i liceów, czasopisma i prasę bieżącą. W każdym roku Biblioteka wzbogaca się o nowości wydawnicze z różnych dziedzin. Biblioteka posiada katalogi tradycyjne, tj. kartkowy: alfabetyczny, tytułowy i rzeczowy. Obecnie wprowadzany jest księgozbiór do systemu elektronicznego „MAK”.

W 2015 roku biblioteka posiadała 12 516 woluminów. Z biblioteki publicznej korzysta rocznie średnio ok. 210 czytelników. W bibliotece działa punkt „IKONKA”, w ramach którego mieszkańcy mogą korzystać ze stanowiska komputerowego z dostępem do internetu.

Kącik ekologiczny zlokalizowany został przy ul. Kościelnej w miejscowości Kołaki Kościelne w sąsiedztwie zbiornika wodnego. Główny element kącika stanowi drewniana altana, ze stołem i siedziskami dla uczestników „zielonych lekcji”. Na terenie kącika ekologicznego znajduje się ścieżka edukacyjna, wzdłuż której ustawione są na drewnianych konstrukcjach plansze tematyczne. Wbudowane jest również kamienne palenisko oraz usypane szutrowe alejki. Kącik ekologiczny powstał w ramach realizacji projektu współfinansowanego ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania: „Odnowa i rozwój wsi”.

We wsiach Podatki Duże, Krusze – Łubnice, Wróble Arciszewo, Kołaki Kościelne funkcjonują świetlice wiejskie. Świetlica wiejska w Kołakach Kościelnych służy mieszkańcom gminy przy uroczystościach zarówno gminnych jak i prywatnych. W 2011 roku w ramach realizacji operacji „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kołakach Kościelnych” z PROW 2007-2013, działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” pozyskano niezbędny sprzęt kuchenny i meblowy do świetlicy (np.: kuchenka gazowa, mikrofalówka, lodówka, krzesła, stoły, itp.)

Budynki w pozostałych dwóch świetlicach są w złym stanie technicznym i wymagają remontów, podobnie jak otaczająca je infrastruktura.

Boisko o nawierzchni trawiastej, o wymiarach 30,00 m x 58,00 m do piłki nożnej usytuowane jest przy Zespole Szkół w Kołakach Kościelnych. Zostało wybudowane w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007- 2013.

Gmina przygotowuje projekt siłowni zewnętrznej oraz boiska do piłki siatkowo plażowej w miejscowości Kołaki Kościelne. Ponadto zostaną wybudowane altany przy świetlicach w miejscowości: Krusze – Łubnice, Podłatki – Duże i Szczodruchy. Celem projektu jest upowszechnianie rozwoju kultury sportowo – rekreacyjnej i integracja społeczności gminy Kołaki Kościelne.

Do cyklicznych imprez odbywających się w gminie Kołaki Kościelne należą:

- imprezy okolicznościowe: Dzień Rodziny, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Dziecka, Złote Gody Par Małżeńskich;
- imprezy rozrywkowe: Festyn Rodzinny, Dożynki gminne połączone z odpustem i festynem;
- imprezy specjalne: Święto Patrona Zespołu Szkół w Kołakach Kościelnych, Obchody Rocznicowe gminnych jednostek OSP, Święto Flagi oraz obchody rocznicowe i patriotyczne związane z gminą i historią.

Na cele upowszechniania kultury pozyskiwane są pieniądze ze środków zewnętrznych w ramach projektów m.in. z Lokalnej Grupy Działania, Ośrodków Działaj Lokalnie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołakach Kościelnych, Urzędu Marszałkowskiego i Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Gmina Kołaki Kościelne uczestniczyła w realizacji kilku programów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, tj.:

- "Remont świetlicy wiejskiej we wsi Wróble - Arciszewo" - projekt współfinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, w ramach Działania: "Odnowa i rozwój wsi";
- „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kołakach Kościelnych” – projekt współfinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”;
- „Gmina Kołaki Kościelne - Moja Mała Ojczyzna”, w ramach którego odbył się „I Plener Rzeźbiarski Kołaki Kościelne 2012 r.” i „Międzynarodowy Plener Malarski - Sztuka Bez Granic Kołaki Kościelne 2012 r.”
- „Budowa boiska wiejskiego do piłki nożnej w miejscowości Kołaki Kościelne” – projekt zrealizowany w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objęty Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 -2013.

WNIOSKI I PROGNOZY OBSZARU KULTURY W GMINIE NA NAJBLIŻSZE LATA:

- Z analizy potrzeb i problemów obszaru kultury w gminie Kołaki Kościelne wynika konieczność informatyzacji biblioteki, rozwój aktywnego czytelnictwa, dalszy udział w projektach na rzecz społeczności lokalnej. Niezbędna jest kontynuacja działań w ramach łączenia biblioteki z innymi instytucjami kultury.
- Należy utrzymać więc tendencję wzrostową usług kultury w realizowanych projektach społecznych oraz wziąć pod uwagę inicjatywy mieszkańców.
- W związku z tendencjami demograficznymi i działalnością kultury niedostateczna oferta dotyczy osób starszych w gminie.
- Prognozować należy zarówno w sferze finansowej, jak i organizacyjnej kontynuację działalności lokalnych świetlic, altan, kąpka ekologicznego czy biblioteki, realizowanych w nich działalności kulturalnej oraz pełnego wykorzystania bazy lokalowej.

KWESTIA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

W gminie Kołaki Kościelne funkcjonuje jedna placówka ochrony zdrowia. W strukturze placówki pracuje jeden lekarz specjalista medycyny rodzinnej, 2 pielęgniarki, w tym 1 środowiskowa. Ponadto działa jeden gabinet stomatologiczny oraz punkt apteczny.

Mieszkańcy gminy w zakresie opieki ambulatoryjnej lekarzy specjalistów i poradni specjalistycznych korzystają z usług medycznych Powiatowego Szpitala w Zambrowie z 10 oddziałami diagnostyki, leczenia dorosłych i dzieci, Specjalistycznej Opieki Ambulatoryjnej oraz Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Łomży Filia w Zambrowie.

W 2015 r. ogółem opieką zdrowotną objęto 808 osób dorosłych oraz 103 dzieci w wieku od 0-18 lat. Udzielonych zostało 4 098 porad lekarskich, w tym dzieciom i młodzieży w wieku do 18 lat - 168, osobom w wieku 65 lat i więcej 2135 porad oraz kobietom 2249 porad.

Najwięcej osób było z rozpoznaniem choroby: układu sercowo-naczyniowego, choroby układu ruchu i reumatyczne, choroby endokrynologiczne (cukrzyca). Wśród dzieci i młodzieży do 18 r. ż. najwięcej osób było z wadami oczu – 3 osoby oraz upośledzeniem umysłowym – 1 osoba. Wśród problemów zdrowotnych u dzieci i młodzieży występują również zaburzenia odżywiania oraz otyłość.

Placówka ochrony zdrowia prowadzi profilaktykę dzieci, młodzieży i osób dorosłych w podstawowej opiece zdrowotnej. Do najczęściej stosowanych form profilaktyki zdrowotnej należą:

1. Indywidualne rozmowy z pacjentem przeprowadzane przez personel podczas wizyt w ośrodku zdrowia, dotyczące zachowań prozdrowotnych.
2. Informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodka zdrowia.
3. Bilanse zdrowia dzieci i młodzieży.
4. Badania dyspanseryjne dzieci i dorosłych.
5. Program profilaktyki chorób układu krążenia realizowany przez lekarza.
6. Program profilaktyki POCHP.
7. Szczepienia profilaktyczne dzieci i dorosłych.
8. Organizowane okresowo we współpracy z podmiotami zewnętrznymi badania przesiewowe w kierunku osteoporozy, okulistyczne, urologiczne, diabetologiczne.

Współczesne systemy ochrony zdrowia kładą coraz większy nacisk na promocję zdrowia, której istotą jest tworzenie warunków do zachowania zdrowia poprzez oddziaływanie na postawy, styl życia i otoczenie człowieka. W Polsce można dostrzec pierwsze elementy takiego podejścia do problematyki ochrony zdrowia (jak chociażby społeczne kampanie reklamowe), jednak wciąż najważniejszym problemem pozostaje powszechna dostępność do usług medycznych i ich ciągłość.

Choroba alkoholowa i inne uzależnienia powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie. Zjawisko to w naszej gminie stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Kolejnym, niepokojącym faktem jest to, iż liczba osób uzależnionych rośnie w szybkim tempie. Niezwykle trudno jest wskazać faktyczne dane liczbowe na temat jednostek borykających się z problemem alkoholowym.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi 7 osób (stan na dzień 31.12.2015 r.). Jednym z głównych zadań GKPiRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten finansowany jest z budżetu gminy ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W gminie Kołaki Kościelne opracowywany jest co roku Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Stanowi on kluczowy dokument w rozwiązywaniu problemu alkoholizmu na terenie gminy. Na jego podstawie, Gmina Kołaki Kościelne poprzez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z innymi podmiotami, podjęła się realizacji następujących zadań na rzecz profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych:

- prowadzenie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu,
- prowadzenie rozmów z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym,

- kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- wdrażanie szkolnych programów profilaktycznych,
- działania terapeutyczne wobec dzieci z rodzin alkoholowych podczas kolonii i obozów z programem zajęć profilaktycznych,
- udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe,
- prowadzenie edukacji publicznej – konkursy, festyny, imprezy profilaktyczne, szkolenia, spektakle.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji w Zambrowie, Posterunkiem Policji w Rutkach, Prokuraturą, Sądem Rejonowym III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Kuratorami, Klubem Abstynenckim „Ostoja”, „Diecezją Caritas”, Parafią Rzymskokatolicką pw. Wniebowzięcia NMP w Kołakach Kościelnych, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia i innymi organizacjami charytatywnymi i stowarzyszeniami.

Tabela 9. Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez GKRPA

Liczba:	2008	2012	2015
Wniosków, które wpłynęły do GKRPA	6	8	14
Przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	6	5	3
Skierowań do Sądu Rejonowego w Zambrowie o wydanie postanowień w przedmiocie leczenia odwykowego	5	3	6

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołakach Kościelnych

Kolejnym najpowszechniejszym problemem społecznym w Polsce jest narkomania. Powszechnie znana jest skala trudności w leczeniu, rehabilitacji i readaptacji osób uzależnionych, w przywracaniu ich do normalnego życia. Na terenie gminy Kołaki Kościelne nie było dotąd osób korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii, brak diagnozy tego zjawiska.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU ZDROWIA:

- Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców gminy należą: choroby układu sercowo – naczyniowego, choroby układu ruchu i reumatyczne, choroby endokrynologiczne (cukrzyca, choroby tarczycy).
- Utrzymują się wykroczenia związane ze szkodliwym używaniem alkoholu, a także interwencje i rozmowy prowadzone przez pracowników gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Konieczne jest prowadzenie diagnozy związanej ze szkodliwym używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji, szczególnie wśród młodych osób w celu działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem, jak również integracją społeczną osób nimi dotkniętych.
-

– OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Najpoważniejsze zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego dla mieszkańców gminy Kołaki Kościelne są znajdujące się w gminach ościennych zakłady karne: w miejscowości Czerwony Bór (ok. 15 km) – gmina Zambrów i Grądach Woniecko (ok. 18 km) – gmina Rutki. Należy zaznaczyć, iż w zakładzie karnym w Czerwonym Borze przebywają osoby, które popełniły przestępstwa o największym ciężarze gatunkowym, natomiast w zakładzie karnym w Grądach Woniecko o mniejszym ciężarze gatunkowym.

Kolejnym czynnikiem negatywnie wpływającym na stan bezpieczeństwa jest remont drogi S-8, na której, mimo nieustannych wysiłków ze strony Policji, cały czas dochodzi do tragicznych w skutkach wypadków drogowych.

Teren gminy Kołaki Kościelne obsługiwany jest przez 1 dzielnicowego (od 2012 roku z posterunku Policji w Rutkach Kossakach, wcześniej z Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie).

Jednym z głównych zadań Policji jest poprawa stanu bezpieczeństwa ogółu społeczeństwa, zamieszkującego naszą gminę jak i przebywającego tu tylko chwilowo. W związku z tym podejmowane są różnorodne działania: od reakcji na dane zdarzenie do działań mających na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom.

Dodatkowo kierownik PP w Rutkach jest przedstawicielem Zespołu Interdyscyplinarnego gminy Kołaki Kościelne, zaś dzielnicowy gminy bierze udział w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Współpraca z OPS polega na wymianie informacji dotyczących głównie zagrożonych rodzin (np. przemocą, uzależnieniami a także ubóstwem, zamarznięciami). Dzielnicowy wspólnie z pracownikami OPS odwiedzają rodziny, dzięki czemu możliwe jest udzielenie fachowej pomocy na wielu płaszczyznach (np. porady prawne, rozmowy profilaktyczne, pomoc psychologiczna). Współpraca ta polega także na zapewnieniu bezpieczeństwa pracownikom OPS.

Współpraca z OSP polega na podejmowaniu wspólnych działań prewencyjnych, mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa zarówno przeciwpożarowego jak i np. na drogach publicznych, tj. wspólne kontrole zagrożonych obiektów, przeprowadzanie spotkań uświadamiających np. na temat wypalania traw, pogadanki na temat zachowania się w trakcie różnego rodzaju zdarzeń (pożar, wypadek komunikacyjny, tonięcie).

Współpraca z Wójtem, sołtysami, społeczeństwem dotyczy przede wszystkim uzyskiwania informacji na temat zagrożeń, jakie występują w danym czasie, miejscu. Następnie wspólnie z ww. podmiotami starają się wypracować realne rozwiązania, które wcielane są w życie. Najczęściej spotykanym problemem są bezpieczeństwa psy.

Współpraca z przedsiębiorcami polega głównie na pozyskiwaniu niezbędnych funduszy oraz na wymianie informacji dot. ewentualnych zagrożeń.

Tabela 10. Wykaz przestępstw popełnionych na terenie Gminy Kołaki Kościelne

Rodzaje przestępstw	Rok 2008	Rok 2012	Rok 2015
Wszystkie przestępstwa	28	51	51
Kradzieże	1	7	12
Kradzieże z włamaniem	5	2	10

Bójki i pobicia	0	0	0
Kradzież samochodu	0	2	0
Przestępstwa rozbójnicze	0	0	2
Uszkodzenie mienia	5	2	3
Uszkodzenia ciała	0	0	1
Wypadki drogowe	3	1	2

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie wynika, iż na terenie gminy Kołaki Kościelne w 2015 roku liczba wykroczeń ujawnionych na terenie gminy Kołaki Kościelne wynosiła 707, głównie były to wykroczenia drogowe.

Z przedstawionej tabeli wynika, że przestępczość na terenie Gminy w latach 2012 – 2015 kształtowała się na podobnym poziomie. Nie odnotowano bójek i pobić, zaś kradzieże z włamaniem stanowiły najliczniejszą grupę przestępstw. Bardzo dużym problem na terenie gminy były wykroczenia drogowe.

Tabela 11. Liczba interwencji przeprowadzonych na terenie Gminy Kołaki Kościelne

ROK	2012	2015
Interwencje	194	226
w tym domowe	32	19

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie

Działania policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane przede wszystkim były do młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Spotkania w placówkach oświatowych były prowadzone w ramach programów:

- Bezpieczna droga do szkoły/domu,
- Bezpieczne ferie,
- Bezpieczne wakacje,
- Odpowiedzialność prawna nieletnich,
- Handel ludźmi,
- Bezpieczny Internet – cyberprzemoc,
- Przemoc rówieśnicza,
- Odpowiedzialność prawna osób nieletnich,
- Bezpieczny przedszkolak,
- Środki odurzające/dopalacze.

Programy prewencyjne dotyczyły wszystkich mieszkańców gminy Kołaki Kościelne, a także osób przemieszczających się przez teren gminy. Realizowane były w ramach działań: Piesi, Trzeźwy

poranek, Truck-Bus, Błysk, Bezpieczna droga, Bezpieczna droga do szkoły/domu, Bezpieczny weekend, Nigdy nie jeżdżę po alkoholu, Nocna jazda bez celu.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc. Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Definicja zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie na terenie gminy Kołaki Kościelne należą: poniżanie, wyzwiska, poddawanie stałej krytyce, nie zaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych oraz przemoc fizyczna. Osobami doznającymi przemocy są zwykle współmałżonkowie, rodzice oraz pełnoletnie dzieci. Po przeanalizowaniu „Niebieskich Kart” z lat 2012 – 2015 można stwierdzić, że najczęściej dochodzi do przemocy w małżeństwie, w sporadycznych przypadkach przemoc stosowana jest u innych członków rodziny. Osobami doznającymi przemocy są przede wszystkim kobiety, sprawcami natomiast mężczyźni, będący często pod wpływem alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych rodzinach. „Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną

Tabela nr 12. Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na terenie Gminy Kołaki Kościelne

2012			2013			2014			2015		
6 (w tym: 2 karty w jednej rodzinie)			5 (w tym: 2 karty w jednej rodzinie)			5			5 (w tym: 3 karty w jednej rodzinie)		
w tym założona przez instytucję:			w tym założona przez instytucję:			w tym założona przez instytucję:			w tym założona przez instytucję:		
<i>Policja</i>	<i>OPS</i>	<i>Inne:</i>	<i>Policja</i>	<i>OPS</i>	<i>Inne:</i>	<i>Policja</i>	<i>OPS</i>	<i>Inne:</i>	<i>Policja</i>	<i>OPS</i>	<i>Inne:</i>
5 (w tym: 2 karty w jednej rodzinie)	1	0	5 (w tym: 2 karty w jednej rodzinie)	0	0	3	2	0	4 (w tym: 3 karty w jednej rodzinie)	1	0

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych

Z powyższych danych wynika, iż liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy utrzymuje się na tym samym poziomie. Najczęściej procedura „Niebieskiej Karty” wszczynana jest

przez funkcjonariuszy Policji. Każda założona „Niebieska Karta” jest przekazywana przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego, który po uzgodnieniu z jego członkami zespołu powołuje grupę roboczą do pracy na rzecz danej rodziny.

Tabela nr 13. Liczba posiedzeń ZI i grup roboczych

Rok	Liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba posiedzeń grup roboczych
2012	6	26
2013	4	41
2014	5	36
2015	5	42

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych

W Gminie Kołaki Kościelne obowiązywał przyjęty Uchwałą Nr VI/33/11 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 2 września 2011 roku Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2011 – 2016. Obecnie został uchwalony Uchwałą Nr XVII/109/16 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 30 grudnia 2016 roku Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2017 – 2021.

Założeniem Programu w latach 2011-2016 było udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływanie na sprawców przemocy, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie w oparciu o cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Kołaki Kościelne
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar na terenie gminy został powołany przez Wójta Gminy Zespół Interdyscyplinarny, którego koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Kołaki Kościelne tworzą następujące podmioty:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policja,
4. Oświata,
5. Ochrona zdrowia,
6. Kuratorzy.

Działania Zespołu zmierzają do udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu, poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu i wypracowania procedur oraz standardów.

Zespół Interdyscyplinarny spotyka się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej, niż raz na trzy miesiące, posiedzenie Zespołu zwołuje Przewodniczący. Spotkania Zespołu są bazą tworzenia systemowych działań oraz wypracowania wspólnych decyzji dotyczących indywidualnych strategii pomocy. Na wniosek skierowany do Zespołu, Przewodniczący może zwołać grupę roboczą lub pozostawić sprawę do rozpoznania przez Zespół.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Kołaki Kościelne czuwa również Ochotnicza Straż Pożarna w Kołakach Kościelnych, Szczodrukach, Rębiszewie –Zegadły i Łubnicach - Kruszach, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. OSP w Kołakach Kościelnych włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG). Szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych ukończyło 35 osób, natomiast przeszkolonych kierowców – konserwatorów sprzętu ratowniczego - 7 strażaków. Straże dysponują sprzętem takim jak: samochód typu: „Star 664 Man” z autopompą, „Star 244 z motopompą Polonia P05, „Star 244” z autopompą, „Lublin II” z 2 motopompami Polonia P05, „Żuk A z motopompą Polonia P05, „Żuk A15 z 2 motopompami Polonia P05”, Polonez Caro – samochód operacyjny, 2 motopompy (pływająca, przenośna), 2 piły łańcuchowe (Husqvarna 357-XP, Stihl MS 341), 2 pompy (hydrauliczna, szlamowa), nożyco rozpieracz, 2 przecinarki tarczowe, agregat prądotwórczy, agregat oddymiający.

W 2016 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Kołakach Kościelnych otrzymała nieodpłatnie na własność samochód ratowniczo – gaśniczy marki „Star, 664 MAN”. Pojazd został przekazany przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

W 2008 roku na terenie powiatu zambrowskiego odnotowano ogółem **590** zdarzeń, w tym **54** na terenie gminy Kołaki Kościelne.

W 2012 roku na terenie powiatu zambrowskiego odnotowano ogółem **606** zdarzeń, w tym **26** na terenie gminy Kołaki Kościelne.

W 2015 roku na terenie powiatu zambrowskiego odnotowano ogółem **469** zdarzeń, w tym **32** na terenie gminy Kołaki Kościelne.

Tabela 13. Ilość zdarzeń w latach 2008-2015 na terenie gminy

Rok/zdarzenia	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ogółem
2008	18	36	0	54
2012	9	17	0	26
2015	19	13	0	32

Dane: KPPSP Zambrów

Tabela 14. Pożary według rodzaju obiektu w latach 2008-2015 na terenie gminy Kołaki Kościelne

Kod obiektu	2008	2012	2015
1	2	3	4
Obiekty mieszkalne, w tym:	3	1	1
jednorodzinne	2	0	1
Budynki mieszkalne w rolnictwie	1	1	0
Środki transportu w tym:	1	2	1
samochody ciężarowe	1	2	0

samochody osobowe	0	0	1
Uprawy rolnictwo	1	4	4
nieużytkowe powierzchnie rolne	0	0	2
maszyny rolnicze	0	1	0
uprawy	0	0	1
budynki inwentarskie	0	1	0
budynki gospodarcze	1	2	1
Lasy	12	0	11
drzewostan klasy II	7	0	10
Inne powierzchnie	5	0	1
Inne obiekty	1	2	2
śmieтники, zsypy	0	0	1
trawy, trawniki	1	2	0
przyroda naturalna	0	0	1
OGÓŁEM	18	9	19

Dane: KPPSP Zambrów

Tabela 15. Miejscowe zagrożenia w według rodzaju obiektu w latach 2008-2015 na terenie gminy Kołaki Kościelne

Kod obiektu	2008	2012	2015
1	2	3	4
Obiekty mieszkalne, w tym:	5	2	0
jednorodzinne	2	1	0
budynki mieszkalne w rolnictwie	3	1	0
Środki transportu,	11	6	9

w tym:			
samochody ciężarowe	3	2	3
samochody osobowe	8	4	6
Obiekty magazynowe	0	0	1
plac budowy	0	0	1
Uprawy rolnictwo	0	2	0
maszyny rolnicze	0	1	0
budynki inwentarskie	0	1	0
Inne obiekty	20	7	3
obiekty przyrody naturalnej	20	6	2
drogi i pobocza dróg	0	0	1
inne nietypowe obiekty, budynki, instalacje	0	1	0
OGÓŁEM	36	17	13

Dane: KPPSP Zambrów

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, w szczególności takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno - ekologicznym i technicznym. Rozszerzony zakres działań wymaga przede wszystkim budowy nowego modelu strażaka ochotnika - profesjonalnego ratownika.

Najczęściej jednak strażacy biorą udział w akcjach pożarowych i akcjach ratunkowych w trakcie wypadków komunikacyjnych.

Corocznie strażacy z terenu gminy Kołaki Kościelne mają możliwość sprawdzenia umiejętności i sprawności podczas rywalizacji w zawodach sportowo – pożarniczych organizowanych zarówno na szczeblu powiatowym i gminnym podczas festynu odpustowego. Organizowane są również obchody rocznicowe istnienia OSP, podczas których zasłużonym strażakom wręczane są odznaczenia oraz dyplomy i listy pochwalne. Ochotnicy zrzeszeni w jednostkach OSP zaliczają się do grona ludzi najbardziej zasłużonych, zarówno w dziedzinie ochrony mienia, jak i kultywowania miejscowej tradycji.

W 2015 roku w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kołaki Kościelne dofinansowano do obozu szkoleniowo-wypoczynkowego wyjazd trzem uczestnikom - członkom Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej z gminy Kołaki Kościelne z programem przeciwpożarowym i antyalkoholowym o następującej tematyce:

- „Patologie w rodzinie”,
- „Szkodliwość palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków”,
- „Rodzaje uzależnień”,
- „Możliwość udzielenia pomocy uzależnionym”.

WNIOSKI I PROGNOZY OBSZARU BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE:

- Występują negatywne trendy w materii dynamiki przestępczości- wzrost kradzieży. Poziom wykroczeń na terenie gminy jest stały i w większości dotyczy wykroczeń drogowych.
- Zdarzenia pożarowe mają tendencję zniżkową, szczególnie dotyczy to zagrożeń miejscowych. Należy kontynuować poprawę świadomości P/poż poprzez działania edukacyjne.
- Należy dążyć, we współpracy z samorządami, do osiągnięcia stanu, aby we wszystkich jednostkach OSP był spełniony warunek wymaganej liczby ratowników spełniających kryteria udziału w bezpośrednich działaniach ratowniczych.
- Nastąpił wzrost faktów przemocy. Jednak wydaje się, że na jawność liczb wpływa edukacja społeczna, dostępność pomocy i specjalistów, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego. Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzinie, a także dobre funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego.

Realizacja powyższych zamierzeń powinna przynieść wymierne skutki w postaci dalszego podniesienia stanu bezpieczeństwa stanu i porządku publicznego na terenie gminy Kołaki Kościelne.

– WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

System pomocy społecznej, jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadania wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w **stanie** zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych, który jest jednostką organizacyjną, utworzoną na podstawie uchwały Nr 47/XIII Gminnej Rady Narodowej w Kołakach Kościelnych z dnia 22 kwietnia 1990 r. Przedmiotem działania Ośrodka jest realizacja zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pracą Ośrodka kieruje kierownik, który reprezentuje go na zewnątrz. Zwierzchnikiem służbowym kierownika jest Wójt Gminy Kołaki Kościelne. Kierownik Ośrodka jest pracodawcą w rozumieniu przepisów kodeksu pracy oraz służbowym przełożonym wszystkich pracowników Ośrodka. Na koniec 2015 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych zatrudnionych było 5 osób (w przeliczeniu na etaty – 4,25), natomiast na koniec 2016 r. - 7 osób (w przeliczeniu na etaty – 6).

W celu efektywności działań pomocowych Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z Sądem Rejonowym w Zambrowie oraz Sądem Okręgowym w Łomży, Prokuraturą Rejonową w Zambrowie, kuratorami zawodowymi i społecznymi, komornikami sądowymi z terenu całego kraju, ze szpitalami w Zambrowie, Łomży i Białymstoku oraz Szpitalem Psychiatrycznym w Choroszcy, Domami Pomocy Społecznej województwa podlaskiego i województw ościennych, Zakładami Opiekuńczo-Lecznymi, „Hospicjum p.w. Św. Ducha” w Łomży, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Łomży, ośrodkami pomocy społecznej z terenu całego kraju, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zambrowie, Parafią Rzymsko - Katolicką w Kołakach Kościelnych, Komendą Powiatową Policji w Zambrowie oraz Posterunkiem Policji w Rutkach (w tym: z dzielnicowym gminy Kołaki Kościelne), „Caritas” w Zambrowie, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Zambrowie, Szkołami podstawowymi, gimnazjum, szkołami ponadgimnazjalnymi, specjalnymi ośrodkami szkolno – wychowawczymi i bursami, z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami, z przedstawicielami stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych, a także z radnymi

i sołtysami z terenu gminy oraz organizacjami pozarządowymi, a w szczególności ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Edukacji, Rehabilitacji, Wsparcia Społecznego i Samorządności „Szansa” w Zambrowie, Stowarzyszeniem Ruch Rozwoju Regionalnego „RuRoRe” w Kołakach Kościelnych.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje **działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.**

W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różni i jest podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki gminne.

W 2015 r. wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej zamknęły się kwotą 1 162 348,25 zł., w tym:

1. na zadania zlecone - 641 948,68 zł.
2. na zadania własne - 300 255,63 zł.
3. na zadania własne dotowane z budżetu państwa - 220 143,94 zł.

w tym:

- a) dofinansowanie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 56 785,00 zł.
- b) dofinansowanie do wypłaty zasiłków okresowych – 87 975,49 zł.
- c) dofinansowanie do zasiłków stałych – 24 271,08 zł.
- d) składka na ubezpieczenie zdrowotne – 1 800,00 zł.
- e) inne (np.: wspieranie rodziny, utrzymanie ośrodka pomocy społecznej) – 49 312,37 zł.

Obserwując liczbę rodzin korzystających z pomocy ośrodka można zauważyć, iż maleje liczba rodzin korzystających ze świadczeń finansowych i rzeczowych, zaś wzrasta liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc w formie pracy socjalnej, co przedstawiają tabele Nr 16 i 17. Świadczy to o wzroście problemów społecznych. Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotymowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność). W związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wspieranie rodziny.

Proces poznawania sposobów funkcjonowania systemu pomocy społecznej w szczególności w jednostkach samorządowych mówi o klientach i powodach korzystania z pomocy społecznej.

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu, które określa art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazują poniższe tabele:

Tabela 16. Korzystający z pomocy społecznej w formie finansowej i rzeczowej (bez świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego)

2008		2012		2015	
Liczba rodzin	Osoby w rodzinach	Liczba rodzin	Osoby w rodzinach	Liczba rodzin	Osoby w rodzinach
84	350	64	267	55	211

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych – Sprawozdanie MPiPS-03

Tabela 17. Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej

	2008		2012		2015	
	Liczba rodzin	Osoby w rodzinach	Liczba rodzin	Osoby w rodzinach	Liczba rodzin	Osoby w rodzinach
		45	135	80	227	97
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	15	28	32	90	45	152

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolakach Kościelnych – Sprawozdanie MPiPS-03

Tabela 18. Powody przyznawania pomocy

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2008		ROK 2012		Rok 2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	61	266	45	188	40	157
Bezdomność	1	1				
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	230	32	181	22	128
w tym: Wielodzietność	37	230	26	161	19	116
Bezrobocie	18	69	27	96	21	73
Niepełnosprawność	27	81	23	91	22	97
Długotrwała lub ciężka choroba	21	91	14	65	16	60
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	6	21	14	43	11	47
w tym:	6	21	2	6	1	3
Rodziny niepełne						
Rodziny wielodzietne	0	0	2	15	2	11
Przemoc w rodzinie	0	0	1	7	0	0
Alkoholizm	3	15	6	29	7	17

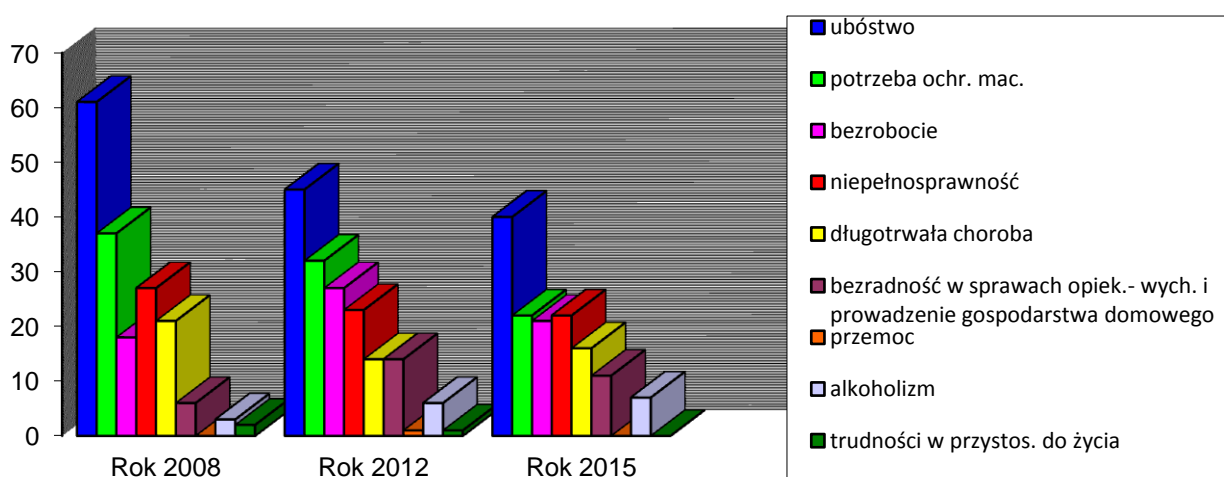
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	1	7	0	0
Zdarzenie losowe	3	6	2	7	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	5	19	3	17	0	0

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolakach Kościelnych – Sprawozdanie MPIPS-03

Dane wykazują, że z pomocy społecznej (pomoc rzeczowa i finansowa) najczęściej rodzin korzystało w 2008 roku- 84 rodziny (350 osób), natomiast w 2012 r. liczba ta spadła i było to 20 rodzin mniej, czyli 64 rodziny (267 osób), zaś w 2015 r. z pomocy OPS skorzystało 55 rodzin (211 osób).

W latach 2008- 2015 najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc było **ubóstwo** (średnio ok. 49 rodzin rocznie), **potrzeba ochrony macierzyństwa**, w tym: wielodzietność (średnio ok. 30 rodzin rocznie) oraz utrzymujące się **bezrobocie** (ok. 22 rodziny). Wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej znaczną grupę stanowiły rodziny, w których powodem przyznania pomocy była niepełnosprawność i długotrwała choroba. Obserwując środowiska rodzin należy również przewidzieć w przyszłości usługi dla osób niesamodzielnych, starszych i niepełnosprawnych wymagających stałego wsparcia.

Wykres 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

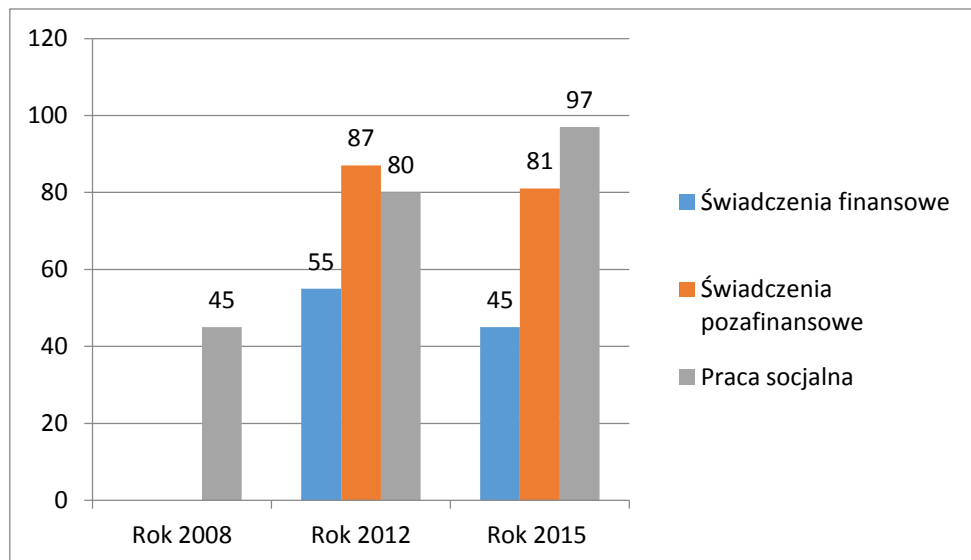

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolakach Kościelnych

Grupy te stanowią podstawowych odbiorców planowanych działań w kolejnym okresie strategicznym opracowywanego dokumentu. Zadania OPS – praca socjalna, projekty celowe oraz działania specjalistyczne (asystentura) będą kierowane więc do tychże rodzin i osób.

Warto podkreślić, że w tej grupie na koniec 2015 roku około 86 % rodzin korzystało z pomocy społecznej długotrwale.

Spośród 2440 mieszkańców gminy 211 osób według danych OPS skorzystało z systemu pomocy społecznej (w formie finansowej i rzeczowej) w 2015 r., co stanowi 8,65 % liczby mieszkańców gminy, zaś 9,34 % (w formie pracy socjalnej).

Wykres 4. Najczęstsze formy świadczonej pomocy rodzinom w OPS

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych – Sprawozdanie MPIPS-03

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż w roku 2015 najczęściej udzielaną formą pomocy społecznej były świadczenia niepieniężne – dożywianie, pomoc rzeczowa. Drugą w kolejności świadczenie pracy socjalnej na rzecz rodzin (np.: pomoc w ustalaniu stopnia niepełnosprawności, monitoringi rodzin, poradnictwo, itp.). Najmniejszą liczbę rodzin stanowiły rodziny, które korzystały ze świadczeń finansowych.

Obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dnia 1 stycznia 2012 r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej. Pomoc świadczona rodzinom przez OPS w Kołakach Kościelnych pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, jedynie w nielicznych przypadkach dzieci zostały skierowane do Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie wynika, iż liczba prowadzonych spraw dotyczących ograniczenia władzy rodzicielskiej rodzinom z gminy Kołaki Kościelne przedstawiała się następująco:

- ◀ 2008 rok – 0 spraw,
- ◀ 2012 rok – 1 sprawa, dotyczyła trojga rodzeństwa,
- ◀ 2015 rok – 0 spraw

Tabela 19. Dzieci w pieczy zastępczej w gminie Kołaki Kościelne

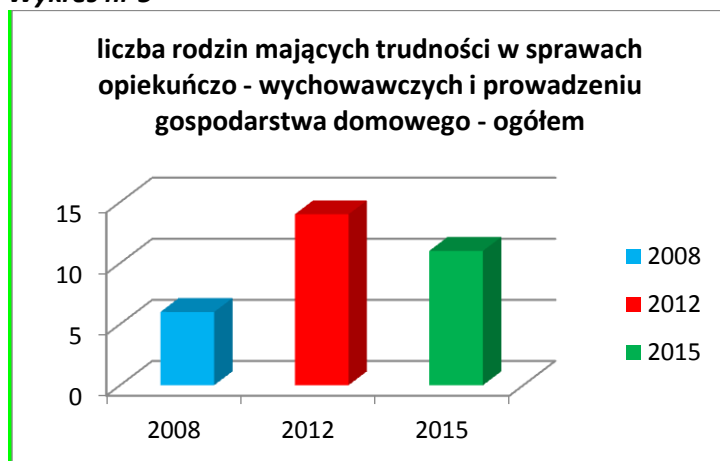
	2008 rok	2012 rok	2015 rok
Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo wychowawczych	0	3	1 (w Placówce przebywało jedno dziecko do lipca 2015 r. na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie z 2012 r.)
Rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0

Dzieci zgłoszone do adopcji	0	0	0
Prowadzone programy edukacyjne, prewencyjne	0	0	0

Dane: Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Zambrowie

Wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny, gdzie powodem przyznania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

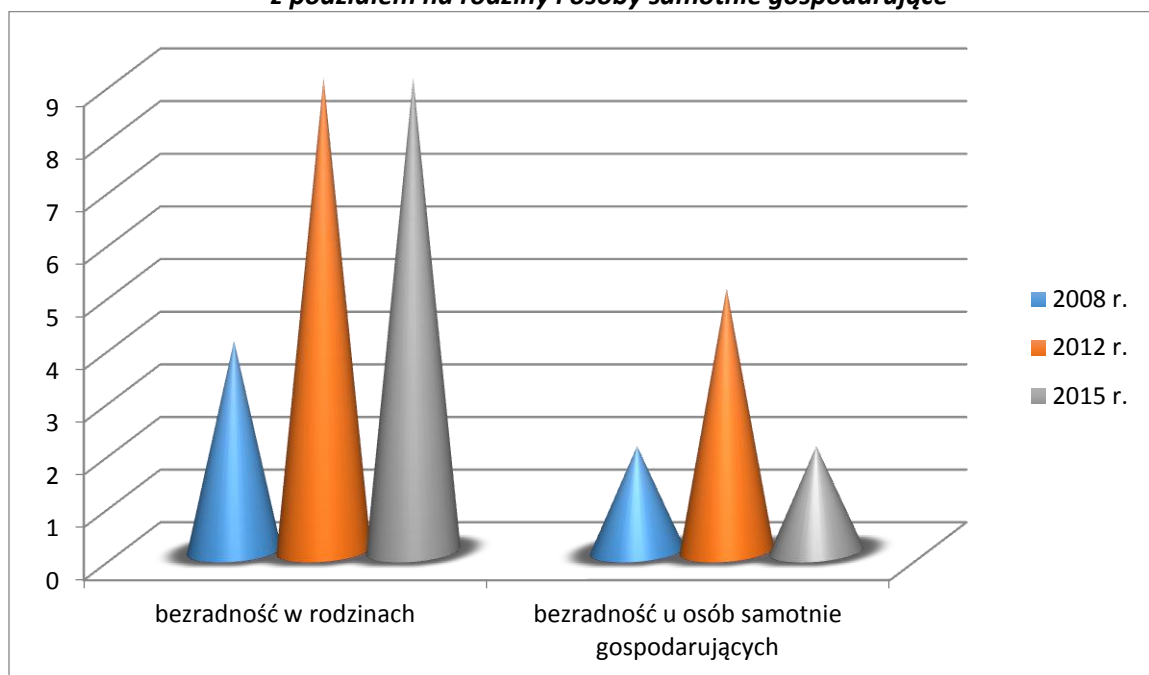
Wykres nr 5

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych

Wykres Nr 6

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego z podziałem na rodziny i osoby samotnie gospodarujące

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych

W związku z wejściem ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz stałą liczbą osób potrzebujących wsparcia w formie objęcia rodzin wsparciem asystenta rodziny od października 2013 roku ośrodek zatrudnia asystenta rodziny.

Tabela 20. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

	2013		2014	2015
Liczba rodzin	4		6	5
Liczba dzieci w rodzinach,	18		25	22
w tym: do 18-go roku życia	18		25 (w tym: jedno dziecko ukończyło 18 lat w 2014 r.)	20 (w tym: jedno dziecko ukończyło 18 lat w 2015 r.)
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	1 (ze względu na brak efektów)		1 (ze względu na osiągnięcie celów)	1 (ze względu na zmianę miejsca zamieszkania)

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych

Gmina nie posiada własnej infrastruktury pomocowej w postaci domów pomocy społecznej, noclegowni, mieszkań chronionych oraz innych placówek wsparcia. Zadania pomocy realizuje w oparciu o zasoby gmin ościennych, wykazując się przy tym oszczędnością i racjonalnością w stosunku do potrzeb.

W celu minimalizacji liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej niezbędnym działaniem jest praca z dziećmi i młodzieżą znajdującymi się w niekorzystnym położeniu, wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi tym zjawiskiem, szczególnie dotyczy to wciąż utrzymującej się liczby rodzin ubogich. Młodzież wiejska nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z barierami i utrudnieniami jakie stwarza im własne środowisko, potrzebuje więc wsparcia z zewnątrz w pokonywaniu trudności związanych ze zmianą modelu życia, które polegałoby na uczeniu aktywnych zachowań mogących wpłynąć na poprawę własnej sytuacji i najbliższego otoczenia. Młodzi ludzie, których rodzice wielopokoleniowo korzystają z pomocy społecznej nie mogą uzyskać takiego wsparcia w rodzinach. Często rodzice sami nie radzą sobie w nowych warunkach ekonomicznych i społecznych.

Niezbędne jest wprowadzanie do środowiska gminy Kołaki Kościelne programów aktywizujących, które wspierałyby aspiracje edukacyjne, zwiększały umiejętności społeczne i zdrowotne uczniów ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Osiągają oni gorsze wyniki w nauce co spowodowane może być problemami z przystosowaniem się do nowych wymagań, zmęczeniem związanym z koniecznością dojeżdżania do szkoły – 50% uczniów szkolnych, dostępem do zajęć pozalekcyjnych. Uczniowie ze wsi są mniej atrakcyjni towarzysko dla nowych grup rówieśniczych, co wpływa na ich ograniczenie kontaktów społecznych. Ma to wpływ na poziom samooceny i wiary w siebie, co z kolei przyczynić się może do małej aktywności i motywacji do podejmowania jakichkolwiek działań.

Powyższe potrzeby zostały zaplanowane w Programie Aktywności Lokalnej dla Gminy Kołaki Kościelne na lata 2017-2020 (Uchwała Nr XVII/103/16 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 30 grudnia 2016 roku).

Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca świadczenia rodzinne, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.). Rokrocznie wypłaca się około 4 230 świadczeń w tym: rodzinnych i przysługujących

dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania. Ponadto wypłacane są świadczenia w formie: zasiłku pielęgnacyjnego – 490 świadczeń, świadczenia pielęgnacyjnego – 90 świadczeń, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – 20 świadczeń.

Z zakresu świadczeń rodzinnych wypłacono jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka to jest w:

- ◀ 2008 roku - 25 osobom,
- ◀ 2012 roku - 20 osobom,
- ◀ 2015 roku - 21 osobom

Od 1 kwietnia 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej wypłacane jest świadczenie wychowawcze, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195, z późn. zm.). W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wypłacono 2 901 świadczeń wychowawczych.

Świadczeniem wychowawczym objęto 190 rodzin z terenu gminy Kołaki Kościelne, z czego 155 rodzinom świadczenie przysługiwało na pierwsze i kolejne dziecko (tzn. rodziny, u których pod uwagę brany był dochód rodziny) i 35 rodzin, którym przyznano świadczenie na drugie i kolejne dziecko (tzn. rodziny, u których nie weryfikowano dochodu).

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ:

- Pomoc społeczna w gminie Kołaki Kościelne podczas ostatnich ośmiu lat była adresowana w pierwszej kolejności do osób w wieku produkcyjnym. Znaczną część grupy odbiorców pomocy społecznej stanowiła młodzież oraz dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym, którym dofinansowano obiady w szkołach i przedszkolach.
- 211 osób skorzystało z pomocy społecznej (świadczenia finansowe i rzeczowe) w roku 2015, co stanowi 8,65 % całej liczby mieszkańców gminy, liczba osób na przełomie trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie.
- Główną przyczyną korzystania z pomocy przez rodziny jest ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz bezrobocie. Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo – psychologów oraz asystentów rodzinnych.
- Niezbędne jest podejmowanie działań programowych celowych ukierunkowanych na grupy dzieci i młodzieży z rodzin objętych pomocą społeczną czy zagrożonych ubóstwem w celu minimalizacji zjawiska wykluczenia transportowego, edukacyjnego i zdrowotnego młodzieży (PAL i projekty z zakresu aktywności lokalnej, usług na rzecz młodzieży i rodzin oraz ekonomii społecznej)
- W związku z trendem demograficznym, będą narastały problemy polegające na zapewnieniu usług osobom starszym, podtrzymujących ich samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę.
- Należy kontynuować rozpoznanie i monitorowanie sytuacji osób zależnych niesamodzielnych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność w gminie poprzez prowadzenie coroczne sprawozdania OZPS.

- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Kołaki Kościelne funkcjonują stowarzyszenia:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Kołakach Kościelnych,
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna Krusze – Łubnice,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna Szczodruchy,
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna Rębiszewo – Zegadły,
- 5) Ruch Rozwoju Regionu „RuRoRe” Kołaki Kościelne,
- 6) Ruch Patriotyczny na Podlasiu Kołaki Kościelne,
- 7) Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego „Horyzonty” Krusze – Łubnice,
- 8) Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasiu”.

Organizacje współpracują na stałe z samorządem gminy w celu: poprawy jakości życia, zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy Kołaki Kościelne oraz integracji społecznej.

Stowarzyszenie Ruch Rozwoju Regionu „RuRoRe” Kołaki Kościelne zajmuje się między innymi dystrybucją produktów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych współpracuje ze Stowarzyszeniem poprzez wydawanie skierowań osobom uprawnionym do otrzymania pomocy w formie żywności. Z uzyskanych danych od Prezesa Stowarzyszenia RuRoRe wynika, iż rocznie przekazują mieszkańcom gminy Kołaki Kościelne od 7 do 8 ton żywności.

Z danych Starostwa Powiatowego w Zambrowie wynika, że w latach 2008, 2012 i 2015 na terenie gminy Kołaki Kościelne nie działały fundacje i kluby sportowe.

Zadania priorytetowe samorządu gminnego, określone do realizacji w Programach Współpracy z NGO dotyczą:

- a) ochrony i promocji zdrowia oraz polityki społecznej,
- b) edukacji i oświaty,
- c) turystyki i krajoznawstwa,
- d) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- e) kultury fizycznej i sportu,
- f) ochrony środowiska,
- g) budowy i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia pozwala zaplanować plan rozwoju społecznego, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją. Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby zgłoszone przez instytucje podczas nadsyłanych informacji poddano analizie podczas prac nad strategią. W ten sposób opracowano trzy najważniejsze **obszary problemowe**, które powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności gminy na lata 2017-2026.

I OBSZAR

związany jest z rozwojem usług na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin, wzrostem zagrożeń społecznych

II OBSZAR

dotyczy budowania wsparcia dla seniorów, osób starszych i niepełnosprawnych

III OBSZAR

powstał w oparciu o potrzeby działań na rzecz integracji społecznej i rozwoju kapitału społecznego gminy.

1. WIZJA STRATEGICZNA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2026. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

GMINA KOŁAKI KOŚCIELNE TO MIEJSCE

GDZIE DZIECI, OSOBY STARSZE I RODZINY ŻYJĄ GODNIE I AKTYWNIE.

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu

poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Z zebranych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano cele strategii.

CEL I: ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN

**CEL II: BUDOWA SYSTEMU WSPRACIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W GMINIE**

CEL III: WZROST INTEGRACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

CEL STRATEGICZNY I :

ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1) Promocja dobrych praktyk na rzecz rodzin i dobrych wzorców wychowania.
- 2) Organizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rodzin.
- 3) Wspólne realizowanie przedsięwzięć przez samorząd i organizacje pozarządowe.
- 4) Zwiększenie dostępu do specjalistów, w tym terapeutów, pedagogów, mediatorów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych i innych
- 5) Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 6) Organizowanie form dziennej opieki nad dziećmi, w tym w sołectwach i w okresie wzmożonych prac rolnych (półkolonie zimowe i letnie).
- 7) Podniesienie wiedzy i umiejętności młodzieży w zakresie ryzykownych zachowań, bezpieczeństwa.
- 8) Edukacja rodziców z trudnościami wychowawczymi poprzez pracę socjalną i asystenturę rodziny.
- 9) Koordynowanie prac Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 10) Wspieranie rodzin osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 11) Organizowanie form, miejsc i punktów wspierania rodzin, szczególnie ubogich i zagrożonych ubóstwem.
- 12) Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2017-2021:
  - a) zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
  - b) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą,
  - c) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
  - c) zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
13. Realizacja Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018:
  - a) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

- b) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.
  - c) Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci młodzieży.
14. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

CEL STRATEGICZNY II

BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE

KIERUNKI DZIAŁANIA :

1. Propagowanie zdrowego stylu życia. Edukacja prozdrowotna dla osób starszych.
2. Udział w projektach celowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Rozwijanie systemu opieki nad starszymi i przewlekle chorymi mieszkańcami.
4. Rozwój usług na rzecz zaspakajania potrzeb osób starszych (spędzanie czasu, dostarczenie posiłku, pomoc w codziennych czynnościach).
5. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, długotrwale lub ciężko chorych, usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Organizacja imprez kulturalnych i rekreacyjnych, wydarzeń dla osób starszych.
7. Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób niepełnosprawnych w zakresie praw i usług.
8. Rozwój kompetencji cyfrowych osób starszych i niepełnosprawnych .
9. Wspieranie form zatrudnienia i terapii osób niepełnosprawnych.
10. Upowszechnianie dorobku kulturalnego seniorów i osób niepełnosprawnych przez organizację konkursów, przeglądów i innych form promujących artystyczny ruch seniorów i osób niepełnosprawnych.
11. Prowadzenie pracy środowiskowej (kluby seniora, zespoły artystyczne seniorów i niepełnosprawnych).
12. Rozbudzanie zainteresowań i potrzeby życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku ludzi „późnej dorosłości”.
13. Współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi ubogich, starszych, niepełnosprawnych, chorych.

CEL STRATEGICZNY III :

WZROST INTEGRACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

KIERUNKI DZIAŁANIA :

1. Rozwój infrastruktury kultury, sportu i edukacji: prowadzenie świetlic, biblioteki, altan edukacyjnych i innych miejsc spotkań w gminie.
2. Poprawa dostępności i jakości (rozbudowa) infrastruktury edukacyjnej, cyfrowej, sportowej i kulturalnej.
3. Rozwój form spędzania czasu wolnego opartego na potencjale środowiska. Organizacja imprez kulturalnych i artystycznych.

4. Wprowadzanie instrumentów aktywnej integracji i usług ekonomii społecznej.
5. Umożliwienie odbywania staży na terenie gminy osobom młodym.
6. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu/ngo w obszarze ekonomii społecznej.
7. Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności lokalnej.
8. Wprowadzenie instrumentów preferencyjnych dla podmiotów gospodarczych, tworzących nowe miejsca pracy.
9. Organizacja i koordynacja wolontariatu.
10. Realizacja Gminnego Programu Współpracy z NGO.
11. Wdrożenie Programu Aktywności Lokalnej w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2017-2020:
  - a) wzrost poziomu integracji społecznej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, między innymi młodzieży, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,
  - b) aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,
  - c) zwiększenie aktywności mieszkańców, w tym młodzieży oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2017-2020

Nr	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
CEL I: ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN				
4	Zwiększenie dostępu do specjalistów, w tym terapeutów, pedagogów, mediatorów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych i innych.	Liczba osób świadczących usługi specjalistyczne. Liczba usług. Wzrost liczby osób objętych wsparciem.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, szkoły, policja, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
7	Podniesienie wiedzy i umiejętności młodzieży w zakresie ryzykownych zachowań, bezpieczeństwa.	Liczba dzieci i młodzieży objętej działaniami edukacyjnymi. Spadek zachowań ryzykownych.	Instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, szkoły, policja, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MENiS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
8	Edukacja rodziców z trudnościami wychowawczymi poprzez pracę socjalną i asystenturę rodzinną.	Liczba programów, projektów, wydarzeń profilaktycznych, edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, szkoły, policja, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.

		Liczba rodzin objęta pracą socjalną.		Fundusze własne gminy.
9	Koordinowanie prac Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba spotkań LZI. Liczba rodzin objętych wsparciem LZI i grupy roboczej. Liczba zakończonych procedur.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, edukacyjne, zdrowia, szkoły, policja, organizacje pozarządowe.	
12-14	Realizacja programów gminnych.	Zgodnie ze wskaźnikami programów.	Zgodnie z zapisami programów.	Zgodnie z zapisami programów.
CEL II: BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE				
Nr	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1	Propagowanie zdrowego stylu życia. Edukacja prozdrowotna osób starszych.	Liczba programów, projektów, wydarzeń profilaktycznych, edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin. Liczba osób starszych i rodzin objętych edukacją. Wzrost zdrowego stylu życia wśród osób starszych i rodzin.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, NZOZ, organizacje pozarządowe i kościelne, szkoły.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
4	Rozwój usług na rzecz zaspakajania potrzeb osób starszych (spędzanie	Liczba usług w gminie.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, kultury, edukacyjne,	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD

	czasu, dostarczenie posiłku, pomoc w codziennych czynnościach).	Wyższe zaspokojenie potrzeb osób starszych, samotnych.	szkoleniowe, NZOZ, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne.	i inne zewnętrzne.
12	Współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi ubogich, starszych, niepełnosprawnych, chorych.	Liczba wydarzeń i akcji w gminie. Liczba osób objętych wsparciem. Wzrost integracji osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.	OPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, NZOZ, organizacje pozarządowe i kościelne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
CEL III: WZROST INTEGRACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO				
Nr	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
2	Poprawa dostępności i jakości (rozbudowa) infrastruktury edukacyjnej, cyfrowej, sportowej i kulturalnej.	Liczba adaptowanych lokali. Liczba remontów instytucji. Ilość infrastruktury na terenie gminy.	Szkoły, Urząd Gminy, biblioteka, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
3.	Rozwój form spędzania czasu wolnego opartego na potencjale środowiska. Organizacja imprez kulturalnych i artystycznych.	Liczba programów, projektów, wydarzeń sportowych, kulturalnych, artystycznych skierowanych do osób i rodzin. Liczba osób objętych działaniami. Liczba inicjatyw lokalnych.	Szkoły, Urząd Gminy, biblioteka, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne. Fundusze własne gminy,

7.	Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności lokalnej.	Organizacja pomocy doradczej, finansowej dla podmiotów i osób.	Szkoły, Urząd Gminy, biblioteka, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
9.	Organizacja i koordynacja wolontariatu.	Powołanie koordynatora na rzecz organizacji i wolontariuszy. Liczba świadczonych usług przez wolontariuszy. Wzrost aktywności wolontariackiej w gminie, w tym wśród młodzieży i osób starszych.	Szkoły, Urząd Gminy, biblioteka, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
10.	Realizacja Gminnego Programu Współpracy z NGO.	Zgodnie ze wskaźnikami.	Zgodnie z zapisami programu.	Zgodnie z zapisami programu.
11.	Wdrożenie Programu Aktywności Lokalnej w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2017-2020.	Zgodnie ze wskaźnikami PAL.	Zgodnie z zapisami PAL.	Zgodnie z zapisami PAL.

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

III. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.

Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) **Wójt Gminy** odpowiedzialny za wdrażanie Strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji strategii.
- b) **Rada Gminy** pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii, czuwa aby przy tworzeniu budżetu uwzględniane były wybrane kierunki działania; uchwała zmiany w strategii.
- c) **Koordinator wdrażania Strategii - OPS w Kołakach Kościelnych**
  - gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
  - prowadzi monitoring,
  - przedkłada informacje z realizacji Strategii /harmonogramu co cztery lata podczas sesji Rady Gminy.

Zapewnienie spójności z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego, programy celowe i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

System aktualizacji:

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata, po wprowadzeniu zmian Koordynator zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej gminy, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację kierunków działania i programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy realizacji kierunków działania oraz programów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach

- a) własnych zasobów samorządu,
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,
- d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

Monitoring

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą rokroczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych dotyczące realizacji harmonogramu.

Informacja z realizacji Strategii będzie przedstawiana raz na cztery lata podczas sesji Rady Gminy przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania władz samorządowych w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Zasady budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kołaki Kościelne ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.